

podejmowania interwencji we wszystkich regionach, celem wsparcia zatrudnienia, konkurencyjności i spójności na drodze ku realizacji celów lizbońskich.

Wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne: poprawa warunków umożliwiających rozwój

Wysokie poziomy przestępczości, istnienie przestępczości zorganizowanej i korupcji wstrzymują rozwój gospodarczy regionów dotkniętych tymi zjawiskami, szczególnie wstrzymując nowe inwestycje z zewnątrz. Świadomość, że wprowadzenie prawa nie daje możliwości odpowiedniego rozwiązywania tych problemów ma jeszcze większy negatywny skutek. Bezpieczne otoczenie, w którym przestrzegane są zasady prawa, stanowi podstawowy warunek konieczny do osiągnięcia trwałego rozwoju gospodarczego.

Trzy aspekty unijnej polityki sprawiedliwości i spraw wewnętrznych są szczególnie związane z polityką spójności:

- wzmocnienie potencjału instancji sądowych i administracyjnych, współpracy międzypaństwowej oraz walki z przestępczością zorganizowaną i korupcją są czynnikami istotnymi dla utrzymania stabilnej gospodarki, środowiska politycznego, co z kolei jest ważne dla rozwoju. Powyższe zyska jeszcze na ważności po rozszerzeniu Unii;
- udział władz lokalnych i regionalnych w rozwoju i wdrażaniu polityki imigracji i polityki azylowej. Władze, wspólnie z partnerami społecznymi, organizacjami pozarządowymi i innymi lokalnymi ośrodkami, odgrywają coraz większą rolę we włączaniu obywateli państw trzecich do sfery życia gospodarczego i społecznego;
- zarządzanie granicami zewnętrznymi Unii, stanowiące uzupełnienie środków zaradczych wspieranych z funduszy strukturalnych.

Jako że istnieje potrzeba lepszego zrozumienia geografii przestępczości i podatności regionów na przestępczość zorganizowaną, możliwe jest określenie tych regionów i obszarów cechujących się wysokim

poziomem przestępczości, który może wpływać negatywnie na rozwój.

Mimo że istnieją znaczące różnice między państwami, poziom zorganizowanej przestępczości jest szczególnie wysoki w państwach akcesyjnych, a tendencja w tym zakresie jest rosnąca.³¹ Forma, jaką przyjmują siatki przestępcze w tych krajach, wpływa nie tylko negatywnie na ich rozwój gospodarczy i potencjał, ale również na poziom bezpieczeństwa w Unii. Na przykład praktyka wykorzystywania legalnych interesów (hotele i innych form przemysłu turystycznego, jednostek służby zdrowia, nieruchomości i bankowości) jako środków penetracji regionu stało się elementem standardowego postępowania grup przestępczości zorganizowanej w tych państwach. Dodatkowo coraz częstsze jest wykorzystywanie wpływów przez organizacje przestępcze słabości systemu prawnego i administracji, zaś korupcja i wykorzystywanie możliwości wpływów jest zjawiskiem względnie szeroko obecnym w państwach akcesyjnych. Zamówienia publiczne i procedury przetargowe są w tym względzie szczególnie narażone, zaś połączenie głównych transferów majątkowych ze słabością instytucji daje szczególną podatność na korupcję. Państwa akcesyjne podjęły znaczne wysiłki, przy wsparciu ze strony funduszu PHARE, w celu wypracowania strategii antykorupcyjnej i wzmocnienia organów egzekwujących prawo. Mimo to świadomość zjawiska korupcji występuje tu w znacznie większym stopniu niż w obecnych Państwach Członkowskich, zwłaszcza w niektórych przypadkach, i w większości tych krajów wiele pozostaje jeszcze do zrobienia.

Obszary miejskie, szczególnie te, na których skoncentrowana jest część ludności z większością występujących problemów, żyjąca w trudnych warunkach mieszkaniowych, bez udogodnień bytowo-sanitarnych, stanowią tu kolejny przykład. W ramach podjętej przez Komisję inicjatywy URBAN Audit zwrócono uwagę na związek między stopniem urbanizacji a przestępczością. Prawie wszystkie miasta, co do których przeprowadzanie porównań jest możliwe, odznaczają się większym stopniem przestępczości niż wieś. Wskaźnik jest szczególnie wysoki w miastach położonych na północy UE i w stolicach państw. Zgodnie z najnowszymi danymi liczbowymi wskaźnik ten w miastach ciągle rośnie. Polityka strukturalna UE, szczególnie w zakresie dotyczącym rozwoju miast, uwzględnia stopień przestępczości jako kryterium

alokacji funduszy oraz ujmuje współpracę w obszarze przestępczości z policją i wymiarem sprawiedliwości w ramach wytycznych swoich działań.³²

Kolejny przykład dotyczy regionów na południu Włoch, w których w latach 1994–1999 i 2000–2006 zastosowano dwa specjalne programy funduszu EFRR. Miały one na celu walkę z przestępczością, tworzenie bezpieczniejszego środowiska i wzrost zaufania do prawa, pozwalające przełamać błędne koło opóźnionego rozwoju, wysokiego stopnia przestępczości i braku bezpieczeństwa.

Skuteczna walka z przestępczością zorganizowaną, a także z innymi jej formami na terenie Unii nakłada obowiązek kształtowania unijnych środków, które wesprą wysiłki regionów i lokalnych społeczności w walce z głęboko zakorzenioną tradycją przestępczości, spowalniającą rozwój gospodarczy. Szczególnie dotyczy to państw akcesyjnych, w których brak jest środków finansowych niezbędnych do podjęcia efektywnych środków do walki z przestępczością zorganizowaną.

Jak wspomniano wyżej (w części 1), skoordynowane podejście do sprawy jest niezbędne do osiągnięcia integracji imigrantów w społeczeństwie i gospodarce, co oznacza zapewnienie dostępu do edukacji i szkoleń, usług z zakresu ochrony zdrowia i pomocy społecznej, przyzwoitych warunków mieszkaniowych itp.

Postrzeganie wspólnotowej polityki na poziomie regionalnym

Na wniosek Komisji w 28 regionach UE przeprowadzono badania naukowe celem przekonania się, w jaki sposób kierunki polityki Wspólnoty i ich efekty są postrzegane przez tych, którzy są odpowiedzialni za ich wdrażanie. Wyselekcjonowano regiony z prawie wszystkich Państw Członkowskich, Celu 1, jak i innych regionów Celu 2 oraz tych, które nie spełniały warunków przyznania pomocy z funduszy strukturalnych.³³ Rodzaje polityki Wspólnoty, które najbardziej wypuklano w badaniu, objęły WPR, politykę w zakresie konkurencji (pomoc publiczna) i politykę dotyczącą badań i rozwoju. Analizę oparto na danych z każdego regionu, a także na rozmowach z regionalnymi urzędnikami. Należy wspomnieć, że

zaprezentowane poniżej wyniki przedstawiają opinie urzędników, z którymi przeprowadzono rozmowy, i nie są zawsze zbieżne z opinią Komisji. Podczas gdy nie można generalizować wyników badania, wolno jest wysnuć pożyteczne wnioski o postrzeganiu udziału polityki Wspólnoty w osiąganiu gospodarczej i społecznej spójności.

W większości przypadków „polityka Wspólnoty” uważana jest za „finansowanie przez Wspólnotę”, i z reguły zwraca się uwagę na wielkość środków otrzymanych z WPR, funduszy strukturalnych i pomocy publicznej. Często biorąc pod uwagę inne rodzaje polityki, takie jak ochrona środowiska, koncentrowano się raczej na udziale w niej WPR i funduszy strukturalnych, niż na tej właśnie konkretnej polityce.

W znacznej większości przypadków uznano, że wspólnotowa polityka spójności, szczególnie w postaci funduszy strukturalnych, jest najbardziej dostrzegana i ma największy wpływ na regiony (zob. tabela w cz. 4). Aspekt ten wymaga podkreślenia, jako że polityka spójności nie była tu głównym przedmiotem badań.

W większości przypadków uznano pozytywny wpływ jednolitego rynku oraz unii ekonomicznej i monetarnej. W wielu przypadkach regionów Celu 1 dostrzeżono znacznie mniejsze poparcie dla pozytywnego wpływu jednolitego rynku na konwergencję i spójność. Dostrzeżono jak duże znaczenie mają braki w zakresie regionalnej konkurencyjności, takie jak nieodpowiednie łącza komunikacyjne czy peryferyjny charakter danego obszaru.

W regionach, które przechodzą radykalną restrukturyzację przemysłową (West Midlands, Asturias, Magdeburg i Saarland) dostrzeżono, że ukończenie budowy jednolitego rynku przyspieszyło proces przystosowań strukturalnych, który rozpoczął się wcześniej, wywierając niekorzystny wpływ na sytuację w zakresie zatrudnienia. Jednocześnie dostrzeżono i doceniono rolę, jaką odgrywają fundusze strukturalne towarzyszące odnośnej polityce.

We wszystkich regionach dostrzeżono znaczący wpływ Wspólnej Polityki Rolnej, ale uwagi odnośnie do jej konsekwencji różniły się w zależności od regionu. W regionach, w których rolnictwo odgrywa ważną rolę, doceniono pozytywny wpływ WPR na